

treba pisati i izgovarati samo *Medveščak*. Podsjetimo se ovdje i na Nazorova dedeka *Kajbumščaka*, za koga nikomu i ne pada na um, da ga piše *Kajbumščak*.

Drugačiji je slučaj s imenicom *Laščina*, koju Akademijin Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika etimološki dovodi u vezu s riječju *vlast* i njezinom izvedenicom *vlašćina*, kojoj je »po svoj prilici sprijeda otpalo *v*« (ARj. V, 917). Kako bi u toj riječi i u škotskavskom narječju bio glas *ć*, koji je postao od *t*, valja po Boranićevu pravopisnom propisu pisati samo *Laščina*, *lašćinski*. Tako piše i Akademijin Rječnik, u kojem inače nalazimo vrlo malo kajkavskih toponima, tako da u njemu uzalud tražimo riječi *Grmoščica*, *Medveščak*, *Peščenicica*.

Tako eto naš čitalac ima pravo, što se buni protiv pogrešno uvriježenog pisanja spomenutih toponima. Odgovor na njegovo pitanje glasi dakle: *Grmoščica*, *Medveščak*, *Peščenicica*, *Laščina*. Ako pravopisci uvedu te riječi u pravopis, jasno je, da će se pisci, kojima je stalo do jezične pravilnosti, držati propisana načina pisanja. A do onda neka im posluži i ovaj savjet!

Ljudevit Jonke

ZLATARIĆEVA ULICA ILI ZLATARIĆA ULICA?

Uredništvo *Jezika* primilo je iz Dubrovnika opširan dopis o nazivima dubrovačkih ulica. Zbog zanimljivosti i osjetljivosti toga pitanja donosimo tekst pisma u cjelini i dodajemo na kraju svoj odgovor na postavljeno pitanje.

»Kako i treba, ulice unutar zidina u Dubrovniku, dakle u Gradu, isključivo nose imena puna mjesne šare. Tako je tu: Ulica Petilovrijenci, Ulica za Rokom, Ulica Vrata Celenge, Ulica zlatarska i druge sličnih naziva. Uz njih su i one, kojima su dali nazive prema imenima velikih i čuvenih Dubrovčana. I baš, kad su se u veljači 1956. postavljale nove ploče s imenima ulica, čula su se mnoga prigovaranja baš uz ove druge nazive, i to ne zato, što bi netko bio protiv takvih naziva, nego što su njihovi nazivi bili dvojako napisani, pa se čitalo: Ulica Boškovićeva, Ulica Kunićeva, Ulica Palmotićeva

i još tako, ali i: Ulica Zlatarića, Ulica Đorđića (napisano Gjorgjića), Ulica Getaldića i slično, a sve nekako jedna ulica nazvana na prvi, a ona do nje na drugi način. Kako su prigovori jetko jačali, u travnju iste godine dignute su sve ploče s nazivima napisanim na ovaj drugi način (Zlatarića i t. d.) i postavljene nove, na kojima su nazivi ulica napisani na prvi način (Zlatarićeva i slično). Dakle, bila je nastala pomutnja, koju je ono svakojako prigovaranje pokušalo razjasniti, a ozbiljno pisana rasprava nije se čula, tek se mjesni tjednik javio šaljivim člančićem, na način suvremenih »vedrih večeri«, koji, dabogme, nije ništa razbistrio. Najviše se prigovaralo onim nazivima: Zlatarića, Đorđića i drugim sličnim, koje su drugi opet branili. Konačno su oni bez jezične tankočutnosti, kojima je i jezik samo računica, bili za oba oblika, ali da se od njih bilo koji izabere, pa se onda na taj način napišu one ulične ploče.

Dok se o tome govorilo, mislio sam, je li baš bolje u Dubrovniku, u Gradu, živom hrvatskoj starini, ulice, čiji su nazivi uzeti prema prezimenima, nazivati, na primjer, Ulica Zlatarićeva, a ne Ulica Zlatarića. I sve u misli na davninu Grada, potražih slične primjere u puku. Prelistao sam neke svoje bilješke i našoh jednu o ljetnikovcu Zlatarića, što je ruševina u blizini sela Svete Nedjelje, u staroj kaznačini Čibači u dubrovačkoj Župi. Ispod maslina i kroz lovoriku zapuštena šetnica vodi prerijetka, ali uzbudena misaona čovjeka do tužnih, osamljenih ostataka ljetnikovca, zarasla u borovoj šumi. Tuguje ljetnikovac rukom ratnika pretvoren u garište nesretne dubrovačke 1806., a zbunjnjen posjetilac brzo ostavlja tu tugu u osojnoj šumskoj samoći i žuri šetnicom na put rastresti se. Tu će se ipak za trenutak zaustaviti, jer rukom i vremenom poharana šetnička vrata još ga jednom potresu jekom prošlosti. Svaki seljak iz okolice reći će mu: »To su Zlatarića vrata, a ono onamo je Zlatarića kućiština.«

Dakle: Zlatarića vrata. Jeka prošlosti snažno ječi iz toga naziva i ja je prenosim u Grad, na ono Ulica Zlatarića. Treba li i tu zadržati taj glas davnine? Tu i u svim dru-

gim imenima ulica, koje u Gradu nose naziv prema prezimenima starih Dubrovčana? Je li ona u suglasnosti sa današnjim stupnjem razvitka hrvatskog književnog jezika? Ako jest, zašto se tim igrati kao gumenom loptom?

Idem dalje, pa i to pitam: je li bolje Ulica Zlatarića ili Zlatarića ulica, s obzirom na to, da idemo Gradom i na njegovim davnim ulicama susrećemo stoljeća, svima nama mila i draga, te prisluškujemo govor dubrovačkog puka, koji je mnogu davnju sačuvao sadašnjici.

Iako »poslije svečanosti« i nepozvan, smatram, da se nazivi dubrovačkih ulica uvijek ne mogu svrstati u isti red sa nazivima ulica drugih hrvatskih gradova, mlađih i manje čuvenih. Mislim, da je svakom Hrvat u dobi toga, da ti nazivi u Dubrovniku budu u punom skladu sa svim, što Dubrovnik čini Dubrovnikom. Stoga neka i »Jezik« o iznesenom izvoli reći svoju, mjerodavnu sa jezične strane, ali prisluškujući glasu žive dubrovačke starine.

U Gradu (Dubrovniku), 29. travnja 1956.

Dubrovčanin.

Na sve ovo moglo bi se ukratko odgovoriti, da se prema duhu suvremenoga književnog jezika spomenute ulice mogu nazivati samo na dva načina: Boškovićeve ulica, Palmotićeve ulica, Zlatarićeve ulica ili Ulica Boškovićeve, Ulica Palmotićeve, Ulica Zlatarićeve. Posvojni genitiv mora se u takvu slučaju zamijeniti posvojnim pridjevom. Nazivanje tih ulica trećim načinom (Ulica Boškovića, Ulica Palmotića, Ulica Zlatarića) ili čak četvrtim (Boškovića ulica, Palmotića ulica, Zlatarića ulica) starija je jezična osobina, pa je stoga suvremeni književnici ne upotrebljavaju, te je ni mi ne možemo preporučiti za upotrebu u književnom jeziku.

Ipak, kako se u ovom našem slučaju radi o nazivima ulica starodavnoga Dubrovnika, koji ima izvanredno značenje u hrvatskoj i

općoj jugoslavenskoj kulturi, mogla bi se — zbog želje za očuvanjem starine — izuzetno dopustiti upotreba starijih naziva. Dubrovnik je sačuvao mnogo starine u svojoj arhitekturi, jezik dubrovačkih književnika odzvanja još u našim ušima sa svojim starim osobinama, pa i stariji nazivi ulica samo pomažu u stvaranju posebne atmosfere, pune poštovanja prema dubrovačkoj starini. S toga je gledišta razumljivo, da nazivi Zlatarića ulica, Ulica Zlatarića i sl. imaju poseban čar. Takav čar, pred kojim mogu ustuknuti — u toj ograničenoj upotrebi — i gramatički propisi. Težnja za očuvanjem prošlosti može u takvu slučaju biti jača od normâ književnoga jezika. Za to se dakako traži i mnogo pijeteta i mnogo odmjerenosti. Ništa previše ni u kojem pravcu! I to samo za takav slučaj.

Ljudevit Jonke

PETO GODISTE »JEZIK«

Kad smo pokretali časopis »Jezik« prije pet godina, neki nisu vjerovali, da će se takav list moći održati. Činjenica, što »Jezik« ovim brojem ulazi u petu godinu svoga izlaženja, pokazuje, da je takav list potreban našoj sredini. »Jezik« je stekao priličan broj suradnika i čitalaca, »Jezik« je u mnogo slučajeva pomogao svojim savjetom, »Jezik« je postao pomoćno sredstvo i u nastavi u našim školama. Apeliramo stoga na naše pretplatnike i suradnike, da mu i nadalje budu vjerni, jer prosperitet »Jezika« ovisi samo o njima.

Uredništvo »Jezika« zahvaljuje i ovom prilikom svima onima, koji i novčanim sredstvima potpomažu izlaženje ovog časopisa, i to u prvom redu Savjetu za nauku i kulturu Narodne Republike Hrvatske za novčanu pomoć u iznosu od 600.000 Din i Franji Petričeviću iz Splita za ponovnu pomoć u iznosu od 20.000 Din.

Lj. J.

JEZIK, časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika. — Izdaje Hrvatsko filološko društvo, u Zagrebu. — Uređuje uređivački odbor: *Josip Hamm, Mate Hraste, Ljudevit Jonke.* —

Glavni i odgovorni urednik: *Ljudevit Jonke.* — Časopis izlazi svaka dva mjeseca.